

KESKKONNAAMET

Agu Palo
Riigimetsa Majandamise Keskus
agu.palo@rmk.ee

Teie 13.10.2023 nr 3-1.1/2023/6362

Meie 10.11.2023 nr 7-9/23/20854-2

Põllu- ja rohumaa rendile andmise tingimused kaitsealustel maadel (Võrumaa)

Küsime Keskkonnaameti kui kaitseala valitseja seisukohta Riigimetsa Majandamise Keskuse valduses olevate põllu- ja rohumaa rendile andmise tingimuste kohta Karula rahvuspargis, Haanja looduspargis ja Paganamaa maastikukaitsealal. Kirjale on lisatud rendile antavate maatükkide nimekiri koos asukohaskeemidega.

Järgnevalt anname seisukohad kaitsealade ja katastriüksuste kaupa.

Karula rahvuspark

Katastriüksus **Antsla metskond 23**¹ asub Karula rahvuspargis Järve piiranguvööndis² Eesti looduse infosüsteemi EELIS andmetel on kõigil kolmel rendile antaval maatükil registreeritud II kaitsekategooria liigi metsise elupaik³ ning kõige põhjapoolsemal niidutükil osaliselt ka Koemetsa kalakotka püsielupaiga sihtkaitsevöönd⁴.

Karula rahvuspargi kaitse-eesmärk on Lõuna-Eestile iseloomulike metsa- ja järverikaste maastike, pinnavormide, looduse ja kultuuripärandi ning tasakaalustatud keskkonnakasutuse säilitamine, kaitsmine, taastamine, uurimine ja tutvustamine ning kaitsealuste liikide kaitse. Järve piiranguvööndi kaitse-eesmärk on looduse mitmekesisuse ja maastikuilme ning kultuuripärandi, traditsioonilise pärandmaastiku ja taluarhitektuuri säilitamine ning asustuse struktuuri kaitse. Järve piiranguvööndis on niitmine, karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine poollooduslike koosluste esinemisaladel vajalik tegevus⁵. Koemetsa kalakotka püsielupaiga sihtkaitsevööndis kehtib Looduskaitseaduse § 30 sätestatud kaitsekord. Lisaks on seal Looduskaitseaduse § 50 lõike 5 kohaselt keelatud inimeste viibimine 15. märtsist 31. augustini, kuid sama paragrahvi lõike 6 alusel ei kehti nimetatud kitsendus kehti kinnisasja haritaval maal, olemasoleva elamu õuemaal ja avalikus kasutuses oleval teel, samuti loodusliku rohumaa hooldamisel. Metsise elupaigas rakendub looduskaitseaduse § 48 lõike 4 alusel isendi kaitse. Samuti tuleb arvestada, et looduskaitseaduse § 55 lõike 6 alusel on kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal keelatud.

¹ Katastritunnus 49301:001:0210

² Registri kood KLO1100830

³ Registri kood KLO9102052

⁴ Registri kood KLO3102600

⁵ kaitse-eeskiri § 20

Haanja looduspark

Tavaala piiranguvööndis asuvatel **Augli, Rõuge metskond 61** ja **Võru metskond 206**⁶ katastriüksustel paiknevatel rendile antavatel maatükkidel ei ole registreeritud looduspargi kaitse-eesmärgiks olevaid liike ega kooslusi.

Haanja looduspargi Pärandmaastiku piiranguvööndis asuvatel **Herli, Jaanimäe, Keldrimetsa, Võru metskond 209** ja **Tohkri-Juhani**⁷ katastriüksustel paiknevatel rendile antavatel maatükkidel ei ole registreeritud looduspargi kaitse-eesmärgiks olevaid liike ega kooslusi. Katastriüksusel **Rõuge metskond 62**⁸ on rendile antava maatüki Kahrila järve pervel olev rohumaa kõlvik registreeritud looduspargi kaitse-eesmärgiks oleva natura elupaigana 6510. See tähendab, et keelatud on selle rohumaa kahjustamine – üles kündmine, heinaseemne külv, väetamine jms. Parimateks hooldusvõteteks on niitmine koos niite koristamisega või karjatamine. **Juhani**⁹ katastriüksusel paiknev rendile antava maatüki põhjapoolne osa asub Pärandmaastiku piiranguvööndis ja lõunaosas Kütioru sihtkaitsevööndis¹⁰. Rendile antava maatüki lõunaosas on Eesti looduse infosüsteemi EELIS andmetel osal alal registreeritud I kaitsekategooria liigi must-toonekurg elupaik¹¹. Juhani katastriüksusel asuva maatüki Kütioru sihtkaitsevööndis asuvat osa ei saa rendile anda, kuna Kütioru sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on ökosüsteemide arengu tagamine loodusliku protsessina ja kaitstavate liikide elupaikade kaitse, sihtkaitsevööndis on majandustegevus keelatud ning eeskirjas ei ole Kütioru sihtkaitsevööndi osas leevendust poollooduslike koosluste hooldamise loa või kohustuse kohta.

Haanja looduspargi kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada ja tutvustada Eesti kõrgeimat kuhjelist saarkõrgustikku, esinduslikke ürgorgusid, loodus- ja pärandmaastikke ning looduse mitmekesisust, aidata kaasa kohaliku eluolu edendamisele ja säästva puhkemajanduse arengule ning kaitsta kaitsealuste liikide elupaiku. Pärandmaastiku piiranguvööndi kaitse-eesmärk on looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse ning põllumajandusliku maakasutuse ja asustusstruktuuri säilimine. Tavaala piiranguvööndi kaitse-eesmärk on looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse. Kütioru sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on ökosüsteemide arengu tagamine loodusliku protsessina ja kaitstavate liikide elupaikade kaitse. Kütioru sihtkaitsevööndis kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud, jõed ja ojad, lamminiidud, vanad loodusmetsad, rohunditerikkad kuusikud, soostuvad ja soolehtmetsad, siirdesoo- ja rabametsad ning rusukallete ja jäärakute metsad. Sihtkaitsevööndis on majandustegevus keelatud ning eeskirjas ei ole Kütioru sihtkaitsevööndi osas leevendust poollooduslike koosluste hooldamise loa või kohustuse kohta. Piiranguvööndi poollooduslike koosluste ja rohumaaade esinemisaladel on nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik rohu niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine.

Peetri jõe maastikukaitseala

Peetri-Jaanuse¹² katastriüksus paikneb Peetri jõe maastikukaitseala Peetrijõe piiranguvööndis, Eesti looduse infosüsteemi EELIS andmetel ei ole katastriüksusel paikneval rendile antaval maatükil registreeritud maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid liike ega kooslusi.

⁶ Katastritunnused vastavalt 69701:005:0961, 69701:005:0560, 69701:005:0309

⁷ Katastritunnused vastavalt 18101:001:2511, 18102:002:0492, 69701:005:0146, 69701:005:0308 ja 38902:004:1080

⁸ Katastritunnus 69701:002:0165

⁹ Katastritunnus 38902:004:1070

¹⁰ Registri kood KLO1100012

¹¹ Registri kood KLO9126830

¹² Katastritunnus 49301:003:1231

Paganamaa maastikukaitseala kaitse-eesmärk on vaheldusrikka mõhnastikureljeefiga loodus- ja pärandkultuurmaastiku kaitse, metsa- ja niidukoosluste kaitse, Piirioru ja sealse järvedeaheliku kaitse ning EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – vähe- kuni kesктоiteliste mõõdukalt kareda veega järvede (3130)³ ja vanade loodushammaste (9010*) kaitse. Paganamaa piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maa kasutamisel väljakujunenud traditsioonilise pärandkultuurmaastiku säilitamine. Piiranguvööndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik rohu niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine¹³.

Kui tegu ei ole niiduelupaikadega/pärandniitudedega (antud juhul enamikul rendile antavatest maadest pärandniite registreeritud ei ole), siis kaitsealadel asuvate rohumaaude, mis ei ole pärandniidud, soovituslikeks (kuid mitte kohustuslikeks) hooldusvõteteks on niitmine koos niite koristamisega või karjatamine ning soovituslikult tuleks vältida rohumaaudel heinaseemne külvi, väetamist või üles kündmist. Karjatamise või niitmise algusaja võib hooldaja üldiselt valida ise. Alade hooldamisel tuleb arvestada looduskaitseaduse, kaitsealade kaitse-eeskirjade ja muude asjakohaste õigusaktidega. Tagada tuleb säästlik ressursikasutus ja vältida kahjulikke keskkonnamõjusid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Märt Holtsmann
juhtivspetsialist
looduskasutuse osakond

Pille Saarnits 523 3848
pille.saarnits@keskkonnaamet.ee

¹³ Kaitse-eeskirk§ 14